

Einduitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2023-0782B

(mr. F.H.E. Boerma, voorzitter, T. van Bommel-Scheffer, prof. mr. dr. T.H.M. van Wechem, leden en mr. D.W.Y. Sie, secretaris)

Datum uitspraak	13 februari 2024
Klacht van	De consument
Tegen	ING Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Vordering gedeeltelijk toegewezen
Bijlage	Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

Samenvatting

Einduitspraak. Partijen zijn na de tussenuitspraak in de gelegenheid gesteld om zich uit te laten over de schade. De commissie heeft daarbij partijen in overweging gegeven om in onderling overleg overeenstemming te bereiken over (de vergoeding van) de schade. De commissie constateert uit de aanvullende stukken dat de bank niet is ingegaan op het verzoek van de consument om een gesprek. Wat de commissie dan nog resteert is dat zij een eindoordeel geeft in deze kwestie. Hoewel partijen na de tussenuitspraak zich over meer punten hebben uitgelaten dan de schade en de factoren die de commissie heeft genoemd, beperkt de commissie zich - zoals in de tussenuitspraak aangekondigd - tot een eindoordeel over de consequenties die zij verbindt aan de geconstateerde tekortkomingen aan de zijde van de bank. De commissie schat in dit geval de toe te wijzen vordering op € 45.000,-.

1. Procedure

- 1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) de tussenuitspraak van de commissie van 19 oktober 2023; 2) de aanvullende reactie van de consument na de hoorzitting van 8 november 2023; 3) de reactie daarop van de bank van 8 december 2023 en 4) de e-mailwisselingen tussen partijen na de tussenuitspraak alsmede de toelichting daarop van de consument van 16 december 2023.
- 1.2 De commissie heeft in de tussenuitspraak al vastgelegd dat de uitspraak in deze procedure bindend is. Dat betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

De tussenuitspraak

- 2.1 De commissie heeft bij tussenuitspraak met nummer 2023-782A van 19 oktober 2023 de eindbeslissing aangehouden.

- 2.2 De inhoud van de tussenuitspraak moet hier als ingevoegd worden beschouwd.
- 2.3 De commissie heeft in de tussenuitspraak - kortgezegd - geoordeeld dat de bank in hoedanigheid als adviseur tegenover de consument is tekortgeschoten in zijn dienstverlening. Daarbij heeft de commissie onderschreven wat de bank zelf richting de consument heeft erkend, namelijk dat zij een actievere houding had kunnen aannemen om de eigendomssituatie te achterhalen voordat zij de aanvraag indiende op het gezamenlijk inkomen van de consument en zijn partner. Verder heeft de commissie ten aanzien van het opstellen van de akte van levering geoordeeld dat het aan de bank was om duidelijke termijnen aan de consument te communiceren en dat het aan de consument was om niet te veronderstellen dat er onbeperkte tijd was.
- 2.4 De commissie heeft in de tussenuitspraak meerdere factoren genoemd waarmee zij rekening houdt bij het schatten van de schade. De factoren die zij heeft genoemd zijn: a) het leerstuk van de kansschade, b) eigen schuld en c) schadebeperkend optreden.
- 2.5 De commissie heeft partijen in de gelegenheid gesteld om zich uit te laten over de omvang van de schade en zij heeft iedere verdere beslissing aangehouden. De commissie heeft in haar tussenuitspraak partijen verzocht om serieus te overwegen om in onderling overleg overeenstemming te bereiken over de schade. Hoewel het de commissie is gebleken dat de consument inspanningen heeft geleverd om met de bank in contact te treden, is haar ook gebleken dat de bank niet is ingegaan op het contactverzoek van de consument. In haar brief van 8 december 2023 heeft de bank de consument wel aangeboden om coulanchehalve de notaris- en taxatiekosten te vergoeden voor zover die zijn gemaakt.

De reactie van de consument

- 2.6 De consument is ingegaan op het verzoek van de commissie om zich uit te laten over de omvang van de schade. Hij heeft daarbij het volgende aangevoerd.
- 2.7 Ten eerste is het verzoek van de bank om een akte van levering niet reëel. De consument en zijn partner moeten hoge kosten betalen voor de overdrachtsbelasting en de notaris-kosten, terwijl het niet zeker is dat de bank hen de aanvullende hypotheek wil verstrekken tegen de gewenste voorwaarden. De gemaakte kosten waren mogelijk voor niets geweest.
- 2.8 Ten tweede was de consument deze klachtenprocedure niet begonnen als hij een hoger rentepercentage had geaccepteerd. Dat hogere rentepercentage accepteerde de consument juist niet. Als er een geschil is tussen twee partijen neemt de schade af als één van de partijen direct akkoord gaat. De consument was als klant aangewezen op een langdurige klachtenprocedure bij de bank en de meerdere verzoeken van de bank om uitstel in deze procedure. De bank had ook akkoord kunnen gaan met de eerdere renteafspraken om de schade te beperken.
- 2.9 Ten derde stelt de consument dat hij niet eerder had kunnen starten met de verbouwing, omdat deze grotendeels zou worden gefinancierd met de aanvullende hypotheek.

Als de consument al was gestart met de verbouwing dan zouden hij en zijn gezin nu 2 jaar geen huis hebben gehad. De woning zou namelijk volledig gesloopt worden. Het is niet financieel verantwoord om te starten met het slopen en verbouwen van de woning als de financiering nog niet rond is.

- 2.10 Ten vierde stelt de consument dat de financiële schade minimaal € 230.318,33 bedraagt indien de bank hem geen hypotheek verstrekt tegen de rente van 17 februari 2022. De consument onderbouwt dit als volgt:
- i. Ten eerste heeft de consument - ten opzichte van het moment waarop de financiering rond kon zijn - te maken met inflatie, toegenomen loonkosten en sterke stijging van de kosten van bouwmaterialen. Het bouwen van een woning is daardoor duurder dan in 2022. De kosten voor de bouw van de woning bedroegen destijds € 745.293,58. De consument gaat uit van een inflatiepercentage van 10% per jaar, al was dat in 2022 veel hoger in de bouw door de toegenomen grondstofkosten en in 2023 door inflatie over inflatie en de toegenomen loonkosten. Bij 10% inflatie per jaar over € 745.000,- betreffen de kosten op jaarbasis € 74.500,- oftewel € 6.208,33 per maand. Voor het bepalen van de inflatieschade gaat de consument uit van de startdatum van 1 april 2022 en het aantal verstreken maanden sindsdien. Dit deel bedraagt op 1 november 2023 € 117.958,33. Hierbij zijn de stijgende kosten voor woninginrichting en eventuele meerwerk niet meegenomen.
  - ii. Ten tweede stelt de consument dat de schade verder oploopt als hij geen aanvullende hypothecaire geldlening krijgt tegen de rente van 17 februari 2022. De totale netto kosten van de hypothecaire geldlening van € 385.000,- met annuïtaire aflosvorm tegen een rente van 1,5% gedurende 20 jaar was € 446.522,-. Als de consument de aanvullende hypotheek vandaag wil afsluiten, dan ligt de rente op 5,1% voor 20 jaar vast. De netto hypotheekkosten zijn dan € 558.882,- na 20 jaar. De schade is het verschil hiertussen, namelijk € 112.360,-. Bij een aanvullende hypotheek van € 500.000,- ligt het schadebedrag hoger.
  - iii. Ten derde stelt de consument dat hij met zijn gezin anderhalf jaar langer in een jaren '60 woning leeft met een achterhaalde isolatiestatus met alle gevolgen van dien. Een goed geïsoleerde woning is beter voor het milieu en de gezondheid.

De stookkosten die de consument en zijn partner betalen zijn nu het veelvoudige van de stookkosten van een goed geïsoleerde woning. Zij betalen vanaf 1 december 2023 maandelijks € 603,- voor gas en elektra, terwijl die kosten bij een nieuw en goed geïsoleerde woning maandelijks minder dan € 100,- bedragen. De consument begroot deze schadepost op € 9.557,-.

- 2.11 Ten vijfde stelt de consument dat er sprake is van emotionele schade. Ze hebben langer moeten wachten en hopen op een nieuw verbouwde woning.

De consument woont met zijn gezin op een fijne plek in een matige woning, maar dit had een fijne plek met een fijne woning kunnen zijn. De consument heeft veel zaken uitgesteld omdat zij hadden verwacht te verbouwen. Het verbaast de consument dat de bank - gelet op de klantrelatie - geen enkel initiatief tot contact heeft genomen. Alle initiatieven zijn gekomen van de kant van de consument.

De reactie van de bank

- 2.12 De bank heeft gereageerd op de toelichting op de omvang van de schade van de consument en zij heeft daarbij het volgende aangevoerd.
- 2.13 Ten eerste bestrijdt de bank dat zij haar zorgplicht tegenover de consument heeft geschonden. Op de bank rust geen plicht om kadastraal onderzoek te doen als er geen concrete aanleiding bestaat om te twifelen aan de volledigheid van de door de consument verstrekte informatie. Ook stelt de bank dat zij geen termijn aan de consument hoefde te communiceren, omdat zij nooit van de consument alle benodigde stukken heeft ontvangen. Daarbij kan de bank pas bij het beoordelen van de hypotheekaanvraag vaststellen of er overige verplichtingen zijn of andere omstandigheden die invloed hebben op de rentestand.
- 2.14 Ten tweede stelt de bank dat een eventuele schending van de zorgplicht geen schade heeft veroorzaakt en zij stelt dat het leerstuk van kansschade niet van toepassing is. De consument is geen kans ontnomen om een weloverwogen beslissing te maken en hem is dus niet de kans op een gunstige(re) uitkomst onthouden. Na de afwijzing van de hypotheekaanvraag op 16 maart 2022 kon de consument nog steeds op eigen naam de hypotheek aanvragen. Op dat moment golden zeer waarschijnlijk nog steeds de rentestanden van 17 februari 2022. De consument had ook de hypotheek kunnen aanvragen op basis van het gezamenlijk inkomen van hem en zijn partner. Daarbij kon de bank de consument niet 100% toezeggen dat de oude rentestanden van toepassing zouden blijven. Bovendien had de consument een hogere financieringsbehoefte en daarom koos hij in dit geval voor de tweede optie.
- 2.15 Ten derde is de kans nihil dat de consument de hypotheekaanvraag tijdig had ingediend, waardoor de kans nihil is dat hij aanspraak zou maken op de oude rentestand van 17 februari 2022. Er zit ongeveer één maand tussen de hypotheekaanvraag op basis van twee inkomens (17 februari 2022) en de e-mail van de hypotheekadviseur aan de consument waarin staat dat een akte van levering nodig is (16 maart 2022). Die maand plus een korte periode voor het opmaken van de akte van levering - wat normaliter één tot twee weken duurt - zou zeer waarschijnlijk geen invloed hebben gehad op de rentestand van de hypotheek. Er zat uiteindelijk drieënhalve maand tussen de hypotheekaanvraag en het moment waarop de akte van levering gereed zou zijn.
- 2.16 Ten vierde is er sprake van eigen schuld aan de zijde van de consument. Zo heeft de consument de bank niet goed geïnformeerd over de eigendomssituatie ten aanzien van zijn woning.

Doordat de adviseur niet wist wat de juiste eigendomsverhouding was, kon hij de consument niet juist informeren over de gedeeltelijke eigendomsoverdracht. De vertraging in het aanvraagproces is ook te wijten aan de tijd die nodig was om de akte van levering op te laten stellen. De notaris veronderstelde eerst ten onrechte dat hij nog stukken van de bank zou ontvangen. Vanwege drukte kon de notaris ruim een maand later de akte van levering gereed maken. De consument mocht er niet op vertrouwen dat de bank hem nog de rentestand van 17 februari 2022 zou offeren na het verstrijken van drieënhalve maand. Bovendien had de consument kunnen weten dat hij pas aanspraak kan maken op een rentestand als hem een offerte is uitgebracht, aangezien hij eerder een hypothecaire geldlening bij de bank heeft gesloten.

- 2.17 Ten vijfde heeft de consument nagelaten om schadebeperkend op te treden. Als de consument de hypotheekaanvraag had voortgezet op het moment dat de akte van levering in juni 2022 gereed zou zijn geweest, dan zou het inflatie- en renteverskil kleiner zijn geweest. De bank heeft de consument op 26 mei 2022 en 22 juni 2022 dan ook aangeboden om de hypotheekaanvraag voort te zetten. In dat geval had de bank met de consument andere modaliteiten kunnen onderzoeken, zoals een kortere rentevastperiode of een lager leenbedrag.
- 2.18 Ten zesde bestaat er geen grond voor vergoeding van de gevorderde kosten. De consument heeft niet voldaan aan zijn stelplicht en bewijslast. Zo heeft de consument de verbouwkosten van € 745.293,58 niet onderbouwd. Daarnaast heeft de consument niet onderbouwd wat hij had kunnen doen met de offertes van de aannemers en andere partijen. In de bouw is het bovendien gebruikelijk dat een aannemer op basis van regie werkt, waardoor prijsstijgingen, materialen en loonkosten voor rekening van de opdrachtgever blijven. De gestegen kosten wegens inflatie dienen dus voor rekening van de consument te komen. Ook de overige schade, waaronder de schade als gevolg van het renteverskil en de hogere stookkosten en de immateriële schade, heeft de consument onvoldoende specifiek onderbouwd.

3. De verdere beoordeling

Waar het in deze einduitspraak om gaat

- 3.1 Gelet op de inhoud van de reacties van partijen, wenst de commissie vooraf te benadrukken dat zij zich in haar eindoordeel beperkt op het schatten van de toe te wijzen vordering. De commissie heeft eerder geoordeeld dat de bank als adviseur tegenover de consument is tekortgeschoten. Dat wat de commissie in haar tussenoordeel daarover heeft besloten staat vast. Daar komt de commissie in deze einduitspraak niet op terug.

Op bevoegdheid van de commissie bij het nemen van haar beslissing

- 3.2 De commissie is op grond van vraag 47 lid 2 sub h van het reglement bevoegd om 'elke andere beslissing te nemen' waarvan zij denkt 'dat die redelijk en billijk is'.

3.3 Daarnaast geldt op grond van de artikel 6:97 van het Burgerlijk Wetboek (BW) dat de commissie de schade begroot op de wijze die het meest met de aard ervan in overeenstemming is. Als de omvang van de schade niet nauwkeurig kan worden vastgesteld, dan wordt zij geschat. Op grond van artikel 6:105 BW geldt onder meer dat de commissie na afweging van goede en kwade kansen bij voorbaat de nog niet ingereden schade kan begroten.

De factoren die een rol spelen bij het schatten van de schade

3.4 Aangezien de commissie gebruik maakt van haar bevoegdheid om de schade te schatten vanwege de onzekere factoren in deze kwestie, bespreekt zij hieronder wat zij aan omstandigheden zal meenemen bij die schatting.

3.5 Allereerst geldt op basis van artikel 6:101 lid 1 BW dat de schadevergoedingsplicht van de schuldenaar (de bank) wordt verminderd als sprake is van eigen schuld van de benadeelde. Hoewel de consument in zijn stukken de schadebeperkingsplicht (ook) bij de bank heeft neergelegd, geldt die schadebeperkingsplicht alleen voor de consument als *benadeelde*.

3.6 De commissie overweegt dat de consument onvoldoende heeft voldaan aan zijn schadebeperkingsplicht. Het is duidelijk dat de consument niet akkoord is met een hogere rente dan de rente die hem op 17 februari 2022 door de bank was voorgespiegeld en dat hij om die reden de hypotheekaanvraag niet verder heeft voortgezet. Doordat de consument de aanvullende hypotheek niet binnen redelijke tijd (al dan niet onder protest) bij de bank heeft aangevraagd en daarmee de rente van zijn aanvullende hypotheek heeft vastgezet, is de schade die hij nu van de bank vordert door verloop van tijd alleen maar toegenomen. De commissie ziet niet in waarom de consument met het 'accepteren' van een hogere rente geen klachtprocedure tegen de bank meer zou kunnen voeren.

3.7 Verder overweegt de commissie het volgende. Hoewel begrijpelijk is dat de consument en zijn partner niet voor niets de hoge kosten wilden maken voor het laten opstellen van de akte van levering voor de woning, ziet de commissie niet in waarom deze omstandigheid voor rekening van de bank moet komen. Uit de stukken volgt immers dat de (gedeeltelijke) levering naar rato van de woning aan de partner van de consument één van de eisen was van de bank om de lening te verstrekken op basis van het gezamenlijk inkomen. Dat de consument en zijn notaris de eis van de bank in de gevraagde vorm niet redelijk vonden en het opstellen van de akte van levering hiervan lieten afhangen, is eveneens een omstandigheid die voor rekening van de consument komt.

3.8 Daarentegen is de commissie van oordeel dat de consument een bewuste keuze had kunnen maken over (het opstellen van) de akte van levering als de bank hem een duidelijke termijn had gegeven. Zeker nu de bank ook zelf stelt dat het gebruikelijk is dat de akte van levering binnen één á twee weken gereed kan zijn en deze extra tijd ná 16 maart 2022 zeer waarschijnlijk geen invloed had gehad op de rentestand van de hypotheek.

Als adviseur van de consument lag op de bank een plicht om de termijnen te bewaken, maar ook de consument goed te begeleiden in het proces.

- 3.9 Ten aanzien van de schade merkt commissie op dat de consument weliswaar een uitgebreide toelichting heeft gegeven op de samenstelling van hetgeen hij vordert, maar dat hij daarbij heeft nagelaten met stukken zijn stellingen daarover te onderbouwen. Hierdoor staan een aantal zaken niet vast voor de commissie, waaronder de (inflatie)kosten ten aanzien van de verbouwing. Het is namelijk niet komen vast te staan dat de consument alleen met de rente van 17 februari 2022 zijn verbouwplannen had kunnen realiseren. Immers had het ook mogelijk kunnen zijn dat de consument met bepaalde concessies toch een groot deel van zijn plannen had kunnen uitvoeren met de hogere rente van juni 2022, te weten het moment waarop de leveringsakte gereed kon zijn. Ten aanzien van de verhoogde energiekosten heeft de commissie ook geen nadere onderbouwing van de consument aangetroffen.
- 3.10 Voor wat betreft de emotionele schade begrijpt de commissie dat het mislukte adviestraject bij de bank, het staken van de verbouwplannen en de klachtenprocedure die daarna volgde impact heeft gehad op de consument en zijn gezin. Om hieraan een toe te wijzen bedrag te verbinden, dient de commissie rekening te houden met wat daarover in de wet is bepaald. Bij het toewijzen van immateriële schade dient er sprake te zijn van één van de gevallen die in artikel 6:106 BW is omschreven (zie bijlage). Het is niet gesteld of gebleken dat sprake is van één van de genoemde gevallen.

De geschatte toe te wijzen vordering

- 3.11 Zoals de commissie eerder heeft overwogen kan in dit geval de schade die de consument lijdt en nog zal lijden niet nauwkeurig worden vastgesteld.
- 3.12 Doordat voor de commissie een groot deel van de gevorderde kosten niet voldoende is komen vast te staan, baseert zij haar schatting nog op het verschil tussen de hypotheekkosten op basis van de rente van 17 februari 2022 en de hypotheekkosten op basis van de rente begin juni 2022. De commissie gaat hierbij dus uit van de rente waarop de consument aanspraak had kunnen maken als hij de kans had gekregen om de akte van levering tijdig op te laten stellen en de rente waarop de consument aanspraak had kunnen maken als hij zijn schade had beperkt en de hypotheekaanvraag had voortgezet toen de akte van levering daadwerkelijk gereed kon zijn.
- 3.13 De commissie schat het deel eigen schuld van de consument in op 1/3 deel. Aangezien de bank als adviseur de belangen van de consument diende te behartigen, is de commissie van oordeel dat de bank voor 2/3 deel verantwoordelijk is voor de schade. Bij de schatting van de schade houdt de commissie ook rekening met het 'contant' maken van dat bedrag. Dit betekent in het vaststellen van het bedrag ook rekening wordt gehouden met de huidige waarde van een toekomstig bedrag. Alles overwegende schat de commissie het aan de consument toe te wijzen bedrag *ex aequo et bono* op € 45.000,-.

4. De beslissing

De commissie beslist dat de bank een bedrag van € 45.000,- aan de consument vergoedt met wettelijke rente daarover vanaf 1 april 2022 tot aan de dag van algehele voldoening, binnen vier weken nadat deze beslissing aan partijen is verstuurd.

Deze uitspraak is bindend. Of u tegen deze uitspraak beroep kunt instellen, kunt u nalezen in regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 oktober 2023, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 april 2022, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut financiële dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999

Website: www.kifid.nl

Bijlage - Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

Burgerlijk Wetboek Boek 6

Artikel 97

De rechter begroot de schade op de wijze die het meest met de aard ervan in overeenstemming is. Kan de omvang van de schade niet nauwkeurig worden vastgesteld, dan wordt zij geschat.

Artikel 101

1. Wanneer de schade mede een gevolg is van een omstandigheid die aan de benadeelde kan worden toegerekend, wordt de vergoedingsplicht verminderd door de schade over de benadeelde en de vergoedingsplichtige te verdelen in evenredigheid met de mate waarin de aan ieder toe te rekenen omstandigheden tot de schade hebben bijgedragen, met dien verstande dat een andere verdeling plaatsvindt of de vergoedingsplicht geheel vervalt of in stand blijft, indien de billijkheid dit wegens de uiteenlopende ernst van de gemaakte fouten of andere omstandigheden van het geval eist.

(...)

Artikel 105

1. De begroting van nog niet ingetreden schade kan door de rechter geheel of gedeeltelijk worden uitgesteld of na afweging van goede en kwade kansen bij voorbaat geschieden. In het laatste geval kan de rechter de schuldenaar veroordelen, hetzij tot betaling van een bedrag ineens, hetzij tot betaling van periodiek uit te keren bedragen, al of niet met verplichting tot zekerheidstelling; deze veroordeling kan geschieden onder door de rechter te stellen voorwaarden.

2. Voor zover de rechter de schuldenaar veroordeelt tot betaling van periodiek uit te keren bedragen, kan hij in zijn uitspraak bepalen dat deze op verzoek van elk van de partijen door de rechter die in eerste aanleg van de vordering tot schadevergoeding heeft kennis genomen, kan worden gewijzigd, indien zich na de uitspraak omstandigheden voordoen, die voor de omvang van de vergoedingsplicht van belang zijn en met de mogelijkheid van het intreden waarvan bij de vaststelling der bedragen geen rekening is gehouden.

Artikel 106

1. Voor nadeel dat niet in vermogensschade bestaat, heeft de benadeelde recht op een naar billijkheid vast te stellen schadevergoeding:

- a. indien de aansprakelijke persoon het oogmerk had zodanig nadeel toe te brengen;*
- b. indien de benadeelde lichamelijk letsel heeft opgelopen, in zijn eer of goede naam is geschaad of op andere wijze in zijn persoon is aangetast;*
- c. indien het nadeel gelegen is in aantasting van de nagedachtenis van een overledene en toegebracht is aan de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot, de geregistreerde partner of een bloedverwant tot in de tweede graad van de overledene, mits de aantasting plaatsvond op een wijze die de overledene, ware hij nog in leven geweest, recht zou hebben gegeven op schadevergoeding wegens het schaden van zijn eer of goede naam.*